

Fundusze UE na inwestycje BIBLIOTEKA W REMIZIE

Do końca roku 2013 planowane jest oddanie do użytku zabytkowego budynku OSP przebudowanego na Centrum Czytelniczo – Informacyjne. To kolejny projekt realizowany przez Gminę Korfantów z wykorzystaniem funduszy unijnych.

Samorząd Gminy Korfantów przywraca zabytkowym obiektom ich świetność, nierzadko nadając im nowe funkcje. Położona w Korfantowie, przy ulicy Kościuszki remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, wpisana do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków nosi jeszcze ślady dawnej świetności. Pod względem architektonicznym bryła tego budynku należy do jednych z bardziej interesujących. Remiza wybudowana w ok. 1910 roku była siedzibą korfantowskich strażaków przez kolejne 78 lat. Później obiekt popadł nieco w zapomnienie i pełnił jedynie funkcję magazynu.

Plany, by przywrócić remizie dawny blask były już w 1999 roku, kiedy to została opracowana dokumentacja renowacji zabytku. Wtedy też uzyskano pozwolenie na budowę. Co ciekawe, pierwsze koncepcje wiązały się z wykorzystaniem tego miejsca na budynek administracyjny z pomieszczeniami na biura Rady Miejskiej wraz z salą narad, a także na

Urząd Stanu Cywilnego. Brak środków zastopował te pomysły aż do roku 2005, kiedy to zdecydowano, że dawna remiza stanie się Centrum Czytelniczo – Informacyjnym połączonym z salą wystawową. Był to już czas, kiedy śmiało plany łatwiej realizowano, korzystając z funduszy unijnych. Sięgnęli po nie i pracownicy Urzędu Miejskiego w Korfantowie.

Pozyskiwanie środków zewnętrznych zakończyło się powodzeniem - 30 września 2010r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego, Burmistrz Korfantowa Zdzisław Martyna podpisał umowę dotacji. Zadanie opiewające na kwotę 1.654.000,00 zł realizowane jest w ramach projektu pn. „Adaptacja zabytkowej remizy OSP na centrum społeczno-kulturalno-educacyjne w Korfantowie wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa

(na zdjęciu graficzna wizualizacja powstającego Centrum)

Opolskiego na lata 2007-2013. Wartość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 85% kosztów kwalifikowanych, co stanowi kwotę 1.010.907,21 zł. Pomysł, by dawną remizę przekształcić w centrum społeczno-kulturalno-educacyjne zyskał aprobatę mieszkańców miasta. Dzięki tej inwestycji powstanie w Korfantowie miejsce, które spełni nie tylko potrzeby czytelnicze społeczności, ale także będzie inspirować i kreować nowe wydarzenia kulturalne. By sprostać wszystkim zamierzeniom obiekt zostanie poszerzony w kierunku zachodnim i południowym. Na parterze Centrum przewidziano salę biblioteczną, hol ekspozycyjny, kotłownię gazową, węzeł sanitarny, komunikację wew-

nętrzną. Czytelnię wraz z wydzieloną salą komputerową oraz pomieszczenia biurowo-gospodarcze, węzeł sanitarny i wewnętrzne ciągi komunikacji zaplanowano na piętrze. Dzięki zastosowanym rozwiązaniom z obiektu będą mogły korzystać osoby niepełnosprawne. Projekt przewiduje także zagospodarowanie terenu wokół zabytku: z odnowioną bryłą korespondować będą poszerzone chodniki, wykonane z drobnej kostki, a małe klomby będą cieszyć oczy zielenią. W północnej części terenu zostanie wybudowany chodnik, a koncepcja nasadzeń i montaż ławek stworzy tutaj interesujące i sprzyjające spotkaniom i rozmowom miejsce.

Dagmara Duchnowska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Piękna Wieś Opolska

WYGRAJMY KOLEJNY RAZ

Zapraszamy do udziału w szesnastej edycji konkursu „Piękna Wieś Opolska 2013”.

W tegorocznym konkursie uczestnicy będą oceniani w pięciu kategoriach:

„**Najpiękniejsza wieś**” - udział może wziąć każda miejscowość wiejska o statusie sołectwa.

„**Najlepszy start w odnowie wsi**” - do tej kategorii można zgłosić wieś, która przystąpiła do programu Odnowy Wsi w województwie opolskim w latach 2009 – 2012.

„**Najlepszy projekty odnowy wsi**” - udział mogą wziąć przedsięwzięcia, których zakończenie realizacji nastąpiło w latach 2009 -2013 wykonane w ramach realizacji programu Odnowa Wsi, zgodne z Planem Odnowy Miejscowości.

„**Najlepsza zagroda wiejska**” - udział może wziąć zagroda znajdująca się na terenie wsi, o obecnych bądź dawnych funkcjach gospodarstwa rolnego (prowadzącego produkcję roślinną lub zwierzęcą), która jest miejscem zamieszkania rodziny oraz pracy przynajmniej jednego z jej członków. Dopuszcza się udział zagród położonych w granicach miasta, na terenie o charakterze wiejskim.

W roku 2013 sołectwa, które zdecydują się na udział w konkursie „Piękna wieś Opolska 2013” będą mogły się ubiegać o tytuł „Wieś dziedzictwa kulturowego” tj. miejscowość o wysokim zasobie kulturowym, wyróżniająca się z pośród innych dzięki specyfice i występowaniu kluczowego tematu przewodniego oraz posiadającej wyjątkowy i niepowtarzalny klimat.

Kryteria oceny odnoszą się do aktywności społeczności lokalnej, zorganizowania procesu odnowy, dbałość o zachowanie i kształtowanie krajobrazu wiejskiego oraz kryteriów akcji „Wieś przyszłości”.

Szczegółowy regulamin konkursu oraz pozostałe informacje dostępne są na stronie internetowej www.odnowawsi.eu w zakładce Program Odnowy Wsi - Konkurs Piękna Wieś Opolska.

Konkurs

OPOLSKIE KWITNĄCE

Zachęcamy wszystkich mieszkańców gminy Korfantów do udziału w V edycji konkursu „Opolskie Kwitnące”. Jest to okazja do pokazania pracy, jaką włożyliśmy w poprawę estetyki naszych wsi.

Celem konkursu jest wyłonienie najpiękniej ukwieconych i zadbanych posesji prywatnych oraz obiektów użyteczności publicznej w województwie opolskim. W tym roku konkurs organizowany jest w trzech kategoriach:

I „Najpiękniej ukwiecona wieś”

- do której zalicza się m.in.: przysiółek, wieś.

II „Obiekt prywatny”

- do której zalicza się: domy jednorodzinne, pojedyncze domki w zabudowie bliźniaczej i szeregowej.

III „Obiekt dostępności publicznej”

- do której zaliczane są m.in.: obiekty rekreacyjno – sportowe, obiekty socjalne, obiekty użyteczności publicznej, przedsiębiorstwo, obiekty hotelowy, obiekty gastronomiczne oraz gospodarstwa agroturystyczne.

Szczegółowe informacje znajdują się w regulaminie „Konkursu Opolskie kwitnące 2013” oraz na stronie www.opolskie.pl w zakładce „Opolskie kwitnące”, a także na stronie Urzędu Miejskiego.

NAJAKTYWNIJSI: PRZECHÓD I WŁODARY

Niekwestionowanym liderem wśród korfantowskich sołectw, które z powodzeniem brały udział w konkursie „Piękna Wieś Opolska” jest Przechód (na zdjęciu).

W 2011 r. w kategorii „Najpiękniejsza Wieś” miejscowość ta zajęła I miejsce i nagrodę w wysokości 20 000 zł. Zdobyte tytułu było ukoronowaniem wcześniejszych dokonań społeczności Przechodu, która wcześniej została w tej samej kategorii wyróżniona dwukrotnie – w 2010 roku wieś otrzymała nagrodę 4500 zł, a w 2008 – 3000 zł. Laureatem konkursu było również sołectwo Włodary, które za przedsięwzięcie „Centrum aktywności wiejskiej we Włodarach”, otrzymało wyróżnienie i nagrodę w wysokości 2000 zł w 2010 r. Zachęcamy do pójścia w ich ślady i trzymamy kciuki za powodzenie w konkursie.

WIĘCEJ, LEPIEJ, SZYBCIEJ

„Geologiczny ekspres przez Gminę Korfantów” oraz „Ziemia Korfantowska w liczbach” to tylko niektóre z zajęć rozwijających zainteresowania uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie gminy Korfantów.

Burmistrz Korfantowa – Zdzisław Martyna oraz Skarbnik Gminy – Joanna Szkuclarska podpisali 31 stycznia 2013 roku w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu umowę o dofinansowanie projektu pt. „Więcej, lepiej, szybciej – rozwój kompetencji kluczowych uczniów szkół Gminy Korfantów w roku szkolnym 2012/2013” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki poddziałanie 9.1.2. Projekt jest kontynuacją zeszłorocznego projektu „Rodem Korfantowianin, a w przyszłości Europy obywatel”, a nowy tytuł projektu jest parafrazą dewizy nowożytnych igrzysk olimpijskich. Projekt przewidziany jest dla 480 uczniów.

W przedsięwzięciu zaplanowano zajęcia o różnorodnej tematyce: „Geologiczny ekspres przez Gminę Korfantów” – rozwijające zainteresowania geografiami; „Ziemia Korfantowska w liczbach” – rozwijające zainteresowania matematyką; języka angielskiego „Spotkajmy się na London Bridge”; w ramach bloku artystycznego „Sztuka niejedno ma imię” w sekcji nauki o sztuce i dziedzictwie kulturowym, a także wiele innych budzących ciekawość i zainteresowanie bloków tematycznych.

W ramach wymienionych bloków zajęciowych zaplanowano wyjazdy do: Aquaparku we Wrocławiu, Jurapraku w Krasiejowie, Opolskiego Zoo, Teatru Lalki i Aktora w Opolu, na Politechnikę Opolską i Uniwersytet Opolski oraz do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Przyznane Gminie Korfantów środki finansowe pozwolą również na wzbogacenie placówek oświatowych o nowe pomoce dydaktyczne i naukowe. Całkowita wartość projektu wynosi 309 874,50 zł. Projekt prowadzony jest przez Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Korfantowie, a bezpośrednimi beneficjentami są uczniowie szkół.

Informujemy, że 16 stycznia 2013 roku o godzinie 15:30 zakończył się IX nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1/413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi”, „Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw” oraz „Małe Projekty”. W dniach 11 i 19 lutego 2013 roku złożone wnioski zostały ocenione przez Organ Decyzyjny.

ODNOWA I ROZWÓJ WSI

Limit środków dla działania - 592 131,47 zł

Wnioski, które otrzymały wymaganą liczbę punktów oraz mieszczą się w limicie środków (wybrane do dofinansowania)

Lp.	Numer wniosku	Beneficjent	Tytuł wniosku	Gmina	Wartość ogółem	Wnioskowana kwota	Punktacja
1.	Wsp.Ż.-IX-88/01/2013	Gminne Centrum Kultury w Białej	Modernizacja otwartego kąpieliska w Białej	Biała	1 220 163,67	300 000,00	28,00
2.	Wsp.Ż.-IX-78/01/2012	Rzymskokatolicka Parafia p.w. św. Jana Chrzciciela w Przechodzie	Wykonanie prac remontowo-konserwatorskich przy elewacji Kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela w Przechodzie	Korfantów	229 733,72	183 786,00	18,75
3.	Wsp.Ż.-IX-93/01/2013	Rzymskokatolicka Parafia p.w. św. Michała Archanioła w Prudniku	Remont i renowacja zabytkowej kaplicy pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Dębowcu	Prudnik	147 623,16	110 246,00	18,25

Wnioski, które otrzymały wymaganą liczbę punktów, lecz nie mieszczą się w limicie środków (odrzucone)

Lp.	Numer wniosku	Beneficjent	Tytuł wniosku	Gmina	Wartość ogółem	Wnioskowana kwota	Punktacja
4.	Wsp.Ż.-IX-87/01/2013	Rzymskokatolicka Parafia p.w. Nawiedzenia NMP w Ścinawie Małej	Remont i odnowienie dachu kościoła w Ścinawie Nyskiej	Korfantów	344 602,17	265 680,00	16,50

TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

Limit środków dla działania - 384 190,00 zł

Wnioski, które otrzymały wymaganą liczbę punktów oraz mieszczą się w limicie środków (wybrane do dofinansowania)

Lp.	Numer wniosku	Beneficjent	Tytuł wniosku	Gmina	Wartość ogółem	Wnioskowana kwota	Punktacja
1.	Wsp.Ż.-IX-76/12/2012	Leśniak Beata	Budowa pawilonu handlowego	Korfantów	774 900,00	270 000,00	28,25
2.	Wsp.Ż.-IX-86/01/2013	Bugański Jarosław	Utworzenie Medycznego Ośrodka Fizjoterapii z priorytetowym działaniem w zakresie ambulatoryjnej rehabilitacji kardiologicznej w miejscowości Biała	Biała	260 000,00	130 000,00	20,25

MAŁE PROJEKTY

Limit środków dla działania - 243 982,00 zł

Wnioski, które otrzymały wymaganą liczbę punktów oraz mieszczą się w limicie środków (wybrane do dofinansowania)

Lp.	Numer wniosku	Beneficjent	Tytuł wniosku	Gmina	Wartość ogółem	Wnioskowana kwota	Punktacja
1.	Wsp.Ż.-IX-84/01/2013	Stowarzyszenie Odnowy Wsi Łącznik	Jarmark bożonarodzeniowy w Łączniku	Biała	12 200,00	9 760,00	25,83
2.	Wsp.Ż.-IX-80/01/2013	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Puszyńcu	Korfantów	15 087,54	9 813,03	24,40
3.	Wsp.Ż.-IX-101/01/2013	Gminne Centrum Kultury w Białej	Remont budynku Centrum Aktywności Wiejskiej w Kolnowicach	Biała	40 448,01	18 719,00	23,67
4.	Wsp.Ż.-IX-92/01/2013	Duchnowska Dagmara	„Blżej” - edycja przewodnika tras turystycznych obszaru LGD Wspólne Źródła	Biała	15 335,00	12 268,00	23,60
5.	Wsp.Ż.-IX-82/01/2013	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	Centrum Spotkań Międzynarodowych oraz aktywności kulturalnej w Gminie Korfantów	Korfantów	29 600,00	23 680,00	23,17
5.	Wsp.Ż.-IX-96/01/2013	Gmina Korfantów	Renowacja korfantowskiej mogiły zbiorowej Polaków zamordowanych przez hitlerowców w obozie Polenlager w czasie II wojny światowej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego	Korfantów	29 710,65	18 804,00	23,17
6.	Wsp.Ż.-IX-85/01/2013	Stowarzyszenie Odnowa Wsi Chrzelice	„Nawzajem” - cykliczne warsztaty twórcze w Chrzelicach	Biała	19 303,00	15 442,40	22,60
7.	Wsp.Ż.-IX-83/01/2013	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rzymkowice	„Tradycja łączy, uczy, bawi”	Korfantów	19 056,32	15 245,06	22,17
7.	Wsp.Ż.-IX-89/01/2013	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Białej	Konserwacja i restauracja polichromii ściennych z kaplicy pw. Św. Jana Nepomucena w kościele w Białej	Biała	40 819,70	24 990,00	22,17
8.	Wsp.Ż.-IX-91/01/2013	Duchnowska Dagmara	„Razem” - warsztaty aktywizujące społeczność lokalną obszaru LGD „Wspólne Źródła”	Biała	21 601,30	17 281,04	21,40
9.	Wsp.Ż.-IX-94/01/2013	Pientka Bernard	Kochajmy wieś taką, jaka jest	Biała	32 799,18	25 000,00	20,83
10.	Wsp.Ż.-IX-95/01/2013	Fundacja „Przyszłość i Rozwój” na rzecz Gminy Korfantów	ArtFriedlandianum – plener malarski	Korfantów	23 122,50	18 498,00	20,67
11.	Wsp.Ż.-IX-81/01/2013	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	Plac zabaw przy boisku we Włostowej – bezpieczne miejsce dla dzieci	Korfantów	11 500,50	7 480,00	20,33
11.	Wsp.Ż.-IX-97/01/2013	Gmina Korfantów	Radosny plac zabaw w Korfantowie – zakup urządzeń sportowo-zabawowych	Korfantów	30 012,00	19 520,00	20,33
12.	Wsp.Ż.-IX-98/01/2013	Gmina Biała	Z pokolenia na pokolenie	Biała	7 419,94	4 825,00	20,17

Wnioski, które otrzymały wymaganą liczbę punktów, lecz nie mieszczą się w limicie środków (odrzucone)

Lp.	Numer wniosku	Beneficjent	Tytuł wniosku	Gmina	Wartość ogółem	Wnioskowana kwota	Punktacja
13.	Wsp.Ż.-IX-99/01/2013	Gmina Biała	Wykonanie boiska do siatkówki w Laskowcu	Biała	54 916,19	25 000,00	20,00
14.	Wsp.Ż.-IX-102/01/2013	Gminne Centrum Kultury w Białej	Remont budynku świetlicy wiejskiej w Prężynie II etap	Biała	55 999,54	25 000,00	19,17
15.	Wsp.Ż.-IX-100/01/2013	Gminne Centrum Kultury w Białej	Zagospodarowanie terenu przy boisku sportowym w Gostomii	Biała	45 342,39	25 000,00	19,00
16.	Wsp.Ż.-IX-103/01/2013	Firma Handlowo-Usługowa Kołek Urszula	Pogórze zasługuje na rozwój gospodarczy i piękno tej wsi	Biała	50 850,00	25 000,00	17,67
17.	Wsp.Ż.-IX-90/01/2013	Perelka Jarosław	Zakup zestawu maszyn i narzędzi do wykonawstwa ogrodowych ławek zdobionych	Korfantów	31 981,89	25 000,00	16,67

Wnioski, które nie otrzymały wymaganej liczby punktów (odrzucone)

Lp.	Numer wniosku	Beneficjent	Tytuł wniosku	Gmina	Wartość ogółem	Wnioskowana kwota	Punktacja
18.	Wsp.Ż.-IX-79/01/2013	Kazimierz Jurkowski Firma Handlowa	Wykorzystanie energii odnawialnej w zakładzie mięsnym Rudziczka	Prudnik	38 376,00	24 960,00	15,83

REKREACJA BEZ ŚMIECI

Wprowadzana ustawa wywołuje wśród mieszkańców gminy Korfantów wiele wątpliwości. Urząd Miejski przygotowuje akcję informacyjną, która wyjaśni te kwestie. Temat ten poruszany jest także na zebraniach wiejskich w sołectwach. Mieszkańcy gminy zadali pytania, na które odpowiedzi przygotował Piotr Wójcik, Inspektor ds. Ekologii Urzędu Miejskiego w Korfantowie (wywiad z P. Wójcikiem o zrównoważonym rozwoju rekreacyjnym gminy - obok).

Kiedy następuje zmiana w odbiorze śmieci?

Nowy system odbioru odpadów wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2013r., dlatego też właściciele nieruchomości są zobowiązani rozwiązać aktualne umowy na odbiór odpadów komunalnych z końcem marca 2013r., aby do dnia 30 czerwca 2013 roku zakończył się trzymiesięczny okres wypowiedzenia umowy z przedsiębiorcą. Czyli do 30 marca 2013r. umowy powinny zostać rozwiązane. Zachęcam mieszkańców do przejrzania umów zawartych z firmami, które do tej pory odbierały od nich śmieci i złożenia wypowiedzeń, aby nie okazało się, że od 1 lipca 2013 roku, będą płacić podwójnie – gminie i dawnemu odbiorcy.

Ile zapłacimy?

Opłata za odbiór odpadów będzie naliczana na podstawie deklaracji, którą każdy właściciel nieruchomości obowiązkowo powinien wypełnić i złożyć w Urzędzie Miejskim w Korfantowie najpóźniej do dnia 31 marca 2013r. Wypełniając deklarację każdy właściciel wpisuje w niej liczbę mieszkańców faktycznie zamieszkałych na terenie danej nieruchomości.

Deklarację należy wypełnić na wzorze przekazany przez Urząd Miejski w Korfantowie, jest dostępna na stronie internetowej www.korfantow.pl lub pobrać w Urzędzie Miejskim. Rada Miejska ustaliła, że za odbiór śmieci posegregowanych zapłacimy od osoby 13 zł miesięcznie, a nieposegregowanych 20 zł. Jak z tego wynika, opłaca się segregować odpady.

Za co zapłacimy?

W ramach opłaty bezpośrednio z terenu nieruchomości będą odbierane: papier, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale i odpady ulegające biodegradacji, a także odpady pozostałe po segregacji odpadów komunalnych. Ponadto w miarę potrzeb organizowane będą objazdowe zbiórki odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Natomiast w punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK): papier, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale, szkło, zużyte akumulatory, odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe, meble, odpady wielkogabarytowe, chemikalia, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zielone.

Szczegółowy regulamin punktu zostanie umieszczony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Korfantowie.

CHROŃMY NASZE ZASOBY

– Z PIOTREM WÓJCIKIEM, INSPEKTOREM DS. EKOLOGII URZĘDU MIEJSKIEGO W KORFANTOWIE rozmawia Dagmara Duchnowska

- Gmina Korfantów jest swoistym i szczególnym zapleczem rekreacyjnym dla tej części Opolszczyzny. Ze względu na położenie na obszarze Borów Niemodlińskich często odwiedzają te tereny rowerzyści, grzybiarze. Można powiedzieć, że Ziemia Korfantowska to małe, ale rzeźkie „zielona płuca” subregionu. Co w nich zostawiają goście?

- Niestety, zarówno przyjezdni, którzy szukają u nas odpoczynku i możliwości rekreacji, ale też i nasi mieszkańcy nie doceniają tego, co oferuje przyroda naszej gminy. Coraz częściej – i to nie tylko w sezonie, ale także teraz, zimą - w lesie, w przydrożnych rowach wyrzucane są śmieci.

- Co jest tego powodem?

- Prawda jest taka, że świadomość ekologiczna jest jeszcze bardzo niska, a powinniśmy wszyscy pamiętać o tym, że zasoby środowiskowe gminy to ważny element w strategii rozwoju naszego subregionu. Powinniśmy dbać o to wspólne dobro.

- Jakie narzędzia ma gmina w walce z naruszającymi prawo i równowagę środowiskową?

- Przyjmujemy zgłoszenia, inwentaryzujemy dzięki wysypiska śmieci, prowadzimy rekultywację. W praktyce możemy zgłosić naruszenia policji, nie dysponujemy bowiem strukturami typu straż miejska. Policja musi wszcząć dochodzenie i znaleźć sprawcę. I z tym jest największy problem. Najczęściej sprawy są umarzane właśnie ze względu na fakt niewykrycia sprawcy.

- Na obszarze gminy wyróżnić można wiele form ochrony przyrody, od użytków ekologicznych, po rezerваты....

- Tak, są to zarówno już istniejące formy ochrony, jak i planowane. Dokładnie opisuje to mapka z zaznaczonymi miejscami (niżej – red.). Część z nich, jak rezerwat Nagłów, Topiel, czy Pleśnicki Las są dopiero projektowane. Kilka lat temu naukowcy z Wrocławia badali Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Topiel, bogaty w złoża torfu. Oceniali jego wartość leczniczą oraz możliwości eksploatacji.

- Czy w takim razie wprowadzana właśnie ustawa zmieni tę sytuację? Czy wzrośnie świadomość ekologiczna i dbałość o zasoby przyrodnicze gminy? Mniej będzie dzikich wysypisk śmieci?

- Celem tej ustawy jest przede wszystkim wskazanie jednego, tak zwanego „właściciela” śmieci. Będzie nim gmina. Każdy z mieszkańców w ramach opłaty będzie mógł się pozbyć wszelkiego rodzaju odpadów komunalnych. Jeśli nasza społeczność to zrozumie, w lasach i przy drogach na pewno będzie mniej odpadów.

- Dziękuję za rozmowę.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Przechodzie MAŁE WIELKIE WYDARZENIA

BABCIOM I DZIADKOM

Na Dzień Babci i Dziadka zaprosiły swoich najbliższych przedszkolaki z Przechodu, które przygotowały z tej okazji niezwykle spektakl: „Czerwony Kapturek”. Spotkanie urozmaiciły także okolicznościowe wiersze oraz gromkie odśpiewane „Sto lat”. Największą jednak atrakcją imprezy była niecodzienna prezentacja umiejętności dzieci, które wcielając się w zespół Bon Jovi oraz Queen zafundowały babciom i dziadkom prawdziwy playback show. Podsumowaniem występu było odtańczenie popularnej zumbi.

Wspólne smakowanie przygotowanych przez mamy przedszkolaków wypieków było wstępem do wręczenia gościom prezentów – własnoręcznie wykonanych przez przedszkolaków etui na okulary.

MUZYCZNE PRZEDSZKOLE

W przedszkolu ZS-P w Przechodzie nauczyciele wprowadzają innowację pedagogiczną „Wszystko może być muzyką i teatrem”. Dzięki innowacji dzieci uczą się gry na ksylofonach i metalofonach. Przedszkolaki miały okazję zaprezentować swoje nowe umiejętności podczas gali zorganizowanej w Przechodzie z okazji wygrania przez to sołectwo konkursu „Piękna Wieś Opolska” w 2011 r. Otrzymały też nagrodę „Wojtusie 2011” przyznaną przez kapitułę Fundacji Przyszłość i Rozwój na rzecz Gminy Korfantów. Dzieci ubarwiają także lokalne imprezy artystyczne, w tym finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY W ŚCINAWIE MAŁEJ

NIECH ŻYJE BAL...

23 stycznia br. odbył się bal karnawałowy dla klas IV-VI. Wszyscy uczestnicy tańczyli i brali udział w różnych zabawach i konkurencjach. Uczestnicy wybrali króla i królową balu, którymi zostali: Julia Martyna i Szymon Podgóski. Jury oceniało również najwspanialsze stroje karnawałowe. Pierwsze miejsce zajęła Julia Szwamberg, która wszystkich zauroczyła swoim przebraniem. Tytuł najbardziej roztążonej dziewczyny przypadł – Oliwii Hauzer.

KLUB MŁODEGO SAMORZĄDOWCA

28.01.2013r. w poniedziałek Klub Młodego Samorządowca zaprosił wszystkich uczniów do wspólnej zabawy. W programie była zabawa w podchody, karaoke oraz lepienie bałwana. Na spotkanie przybyło 20 uczniów wszyscy w doskonałych humorach, wspólnie rozwiązywali zadania np. pisali wierszyki o feriach, rysowali bałwana, tańczyli i śpiewali.

DZIEŃ ZAKOCHANYCH

14 lutego br. ruszyła w szkole "walentynkowa poczta" - każdy mógł przekazać przygotowaną przez siebie walentynkę. Wszyscy uczniowie chętnie wzięli udział w zabawie, a nasi listonosze mieli pełne ręce roboty. Każdy z niecierpliwością czekał na wesołe kartki.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Korfantowie MOCNO ZAKRĘCENI

Uczniowie startowali w szkolnym turnieju hula – hoop, zorganizowanym przez świetlicę.

Uczestnicy kręcili popularnym kółkiem na czas. W pierwszej kategorii: kręcenie jedną obręczą bezapelacyjnie wygrała szóstoklasistka Milena Gaweł, z czasem 128 minut. Druga w kolejności - Julia Hetmańska, reprezentantka klasy IV zakończyła rywalizację z czasem 63 minuty. W konkurencji tej nie brakowało również panów, Przemek Bogonowicz z kl. Va zajął miejsce III, kręcąc hula hoop 61 minuty i 12 sekund. W drugiej kategorii - kręcenie dwiema obręczami zwyciężyła Julia Hetmańska osiągając czas 13 minut i 15 sekund. W rywalizacji trzyosobowych drużyn stanęły przeciwko sobie zespoły klasy IV i III. Wygrał ten pierwszy: Wiktoria Paszkowska, Ola Raczek, Julia Hetmańska z czasem 10 minut i 26 sekund.

8 MARCA 2013 R.

NA STADIONIE MIEJSKIM W KORFANTOWIE (UL. NYSKA 1)

ODBEDĄ SIĘ
MIĘDZYWOJEWÓDZKIE MISTRZOSTWA MŁODZIKÓW
ORAZ DZIECI, JUNIORÓW MŁODSZYCH, JUNIORÓW
I SENIORÓW W BIEGACH PRZEŁAJOWYCH

ORGANIZATORZY
OPOLSKI OKRĘGOWY ZWIĄZEK LEKKIEJ ATLETYKI
OPOLSKA FEDERACJA SPORTU
MGOKSIR W KORFANTOWIE
LUKS MGOKSIR KORFANTÓW
PUBLICZNE GIMNAZJUM W KORFANTOWIE

ZAWODNICZY STARTUJĄ O GODZ. 11

RICHELIEU MOJA PASJA

Mariola Korzeniowska z Puszczy codziennie rano sięga po nitkę, igłę i płótno i oddaje się swojej pasji – haftowi richelieu. To dla niej czas odpoczynku i skupienia się na sobie. Po kilku tygodniach dzieło trafia do znajomych, lub na własny stół .

I zawsze zdobi.

Mariola Korzeniowska należy do Gminnej Grupy Twórczości Artystycznej. Jej specjalnością jest haft richelieu, umiłowanym rękodzieła zaraziła panią Mariolę jej mama, która zajmując się pracą chałupniczą wykonywała szaliki i czapki. Haftem zainspirowała artystkę jej siostra Zofia i to ona powiedziała, że richelieu szybko stanie się jej pasją. I chociaż początki były trudne, pani Mariola haftuje już od 10 lat:

- Pierwszy haft wykonałam źle, po prostu odwrótnie niż należy wykończyłam. Nie zniechęciłam się jednak i dalej wyszywałam – wspomina Mariola Korzeniowska. Kiedy poszła do biblioteki

w Korfantomie w poszukiwaniu książki z wzorami, nie znalazła jej, ale za to trafiła na wystawę lokalnych twórców i zachęcona przez nich przyłączyła się do grupy.

Haftowanie traktuje jak hobby i przyznaje, że nie da się wyżyć z takiej umiejętności. Z drugiej strony to znakomity sposób na relaks, odpoczynek od codziennych kłopotów, a tych Mariola Korzeniowska ma ostatnimi laty dość dużo: w wypadku został poważnie poszkodowany jej syn. Opieka nad nim zajmuje jej wiele czasu, ale jeśli tylko może siada rankiem przy kawie i wyszywa.

- Codziennie rano, bo przy świetle sztucznym szybko męczą się oczy. Im bardziej

skomplikowany wzór, tym dłużej trwa praca – wyjaśnia twórczyni.

Teraz szuka wzorów w gazetach poświęconych haftom w ogóle, a richelieu w szczególności. Pani Mariola zdradza nam tajniki swojej umiejętności. Wybrany wzór przenosi na płótno, prawidłowo należałoby robić to z użyciem kalki, ale tę trudno wyprać, więc pani Mariola odrysowuje go ręcznie, ołówkiem. Następnie wzór fastryguje, aby po naniesieniu specjalnym ściąganiem haftu

powstało charakterystyczne wybrzuszenie. Potem materiał jest wygotowywany w proszku, płukany i krochmalony. Lekko wilgotny prasuje się na lewej stronie, by nie zniszczyć wzoru. Dopiero wtedy, specjalnymi nożyczkami, wycina się wnętrze haftu. Brzmi prosto? Niech Czytelników nie zwiedzie ten opis. Haftowane dzieła wymagają precyzji, talentu i czasu.

Dagmara Duchnowska

Maria Szczepańska, od 2003 roku członkini Gminnej Grupy Twórczości Artystycznej, od ponad trzydziestu lat tworzy misterne dzieła, wykorzystując różne techniki pracy z niciami. Z jej rąk wychodzą piękne i barwne gobeliny, obrazy wyszywane haftem krzyżkowym oraz delikatne szydełkowe koronki.

Mieszkancka Kuźni Ligockiej nie ogranicza jednak ani forma, ani technika, ani temat – obok klasycznych prac, które wyróżniają panią Marię wśród innych twórców, artystka tworzy także szydełkowe zabawki, oraz pięknie zdobi wielkanocne jaja.

Pierwsze prace – wtedy robione na drutach, do których przekonywała Marię Szczepańską jej mama – powstały w 1981 roku. Kolejnym etapem było szydełko.

- Moja mama jednak nie potrafiła szydełkować, więc uczyłam się tej techniki z książek, podpatrywałam

znajomych, pomagały mi koleżanki z pracy. Było to dodatkowe hobby – wspomina pani Maria.

Kolejne lata dostarczyły nie tylko radości, jaką wniosła w jej życie sztuka, ale także rozwój technik rękodzielniczych i tematyk. Dzisiaj jej poduszki wykonane tak zwanym haftem płaskim mogą być ozdobą każdego przytulnego domu, w którym gospodarze dbają nie tylko o niezwykłą atmosferę, ale także o niepowtarzalność przedmiotów. Pierwszy obraz wyszywany haftem krzyżkowym został wykonany dla

Maria Szczepańska ŚWIAT TWORZONY NICIAMI

mamy twórczyni. Razem z obrazem do rodzinnego domu trafiła wytworzona tą samą techniką poduszka. To, co w efekcie wydaje się proste, w rzeczywistości wymaga nie tylko wielu godzin pracy, ale przede wszystkim wyobraźni:

- Pomysł czerpię z różnych czasopism, czasami na wystawach podpatruję pracę innych hafciarek – zdradza pani Maria.

Jak sama przyznaje, najtrudniejszym elementem do realizacji w tej technice jest konieczność połączenia dużej ilości kolorów.

- Nie sposób wszystkiego wykonać naraz, aby uzyskać dobry efekt należy nici w określony sposób ze sobą łączyć – tłumaczy artystka.

Pani Maria w swojej rękodzielniczej pracy nie używa żadnych urządzeń. Przez kilka godzin dziennie poświęca się swojej pasji. Zazwyczaj wieczorami, przy telewizorze, gdyż za dnia opiekuje się

wnuczką i zajmuje domem:

- Córkom z kolei przygotowuję serwety, ale moje prace trafiają najczęściej jako prezenty do mojej wnuczki, a są to szydełkowe zabawki.

Wnuczka jest również potencjalną członkinią Gminnej Grupy Twórczości Artystycznej, bo już teraz chętnie towarzyszy babci w jej pracy twórczej, a nawet deklaruje chęć nauczania się wyszywania.

Maria Szczepańska nie jest więc tylko mamą i babcią, ale także autorytetem dla swoich najbliższych. Każdego dnia szydełkuje, haftuje, wyszywa, dzierga w wolnych chwilach, nie wyobrażając sobie dnia bez swojego hobby. Nadal też rozwija swoje zainteresowania, w ostatnim czasie zafascynowana haftem przestrzennym planuje poprobować swoich sił również i w tej dziedzinie rękodzielnictwa.

Dagmara Duchnowska

Pełne pozytywnej energii mieszkanki Puszczy przywróciły i nadały zupełnie inny wymiar tworzeniu bram weselnych, zatrzymujących parę młodych i ich gości w drodze na wesele. „Brama” musi być barwna i pomysłowa, a tworzące ją osoby powinny zadbać o dobry nastrój nowożeńców. Zwyczaj ten, swego czasu mocno popularny na Śląsku Opolskim, nieco się wyrodził, a „bramy” są mało oryginalne. Wszędzie, ale nie w Puszczy.

Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Puszczy zaczęły robić tzw. „bramy weselne” w 2006 roku, na początku z okazji ślubów członkiń Koła lub ich rodzin, a potem dla wszystkich mieszkańców wsi.

- **Początki były trudne, nawet nas wyśmiewano, ale my bardzo chcieliśmy podtrzymać tę tradycję i jak widać, udało się nam** – wspomina Danuta Kmieciak. „Brama” przygotowana Marzenie Łukowicz, ówczesnej przewodniczącej KGW wzruszyła wszystkich.

Aktywnym paniom nie wystarczyła sama brama, nawet bardzo efektowna – do ustawiania teje dołączono wykonywanie piosenek. Nie były jakich – autorskich, przygotowywanych specjalnie na daną okazję. To mini wydarzenie uzupełniają życzenia, kwiaty i symboliczne

upominki dla nowożeńców. „Bramy” były więc powodem, dla którego w sołectwie powstał zespół śpiewaczy „Kwiat Lotosu”:

- **Przełom nastąpił w 2009 roku, kiedy dla naszego sołtysa przypadła druga rocznica sprawowania urzędu. Ułożyliśmy specjalnie z tej okazji piosenkę i zaśpiewaliśmy ją podczas „Biesiady Seniora” 1 lutego 2009 roku** – wspomina pani Danuta.

Kolejne pomysły przyszły szybko – własny program z okazji „Dnia Matki i Ojca” zyskał aprobatę zebranych, więc panie zaczęły zastanawiać się nad występem podczas „Festynu Rodzinnego”. Wtedy, w pierwszą niedzielę lipca 2009 roku wystąpiły już pod obowiązującą nazwą.

- **Nie chcieliśmy jakiegś banalnej nazwy, typu „Puszczynianki”, z wielu propozycji, demokratycznie wybrałyśmy „Kwiat Lotosu”. Teraz każdy musi się zastanowić, co to takiego jest** – opowiada Małgorzata Zura.

Dzisiaj zespół gości nie tylko na imprezach organizowanych w sołectwie, ale jest zapraszany do udziału w przeglądach i wydarzeniach w innych miejscowościach gminy, a nawet poza jej granicami.

„Kwiat Lotosu” regularnie

Energetyczne kobiety

OD BRAMY DO ŚPIEWANIA

Panie z Puszczy dowodzą, że uparte i kreatywne kobiety wiele mogą. Mieszkanki sołectwa, działające w Kole Gospodyń Wiejskich i śpiewające w zespole śpiewaczym „Kwiat Lotosu” dbają o tradycję i jeszcze świetnie się przy tym bawią. A razem z nimi cała wieś.

Zespół „Kwiat Lotosu” chętnie bierze udział w gminnych wydarzeniach

Zdjęcie z archiwum zespołu

współpracuje z Domem Pomocy Społecznej w Prószkowie. Swoim występom panie także nadały nietuzinkowy rys – to nie tylko odśpiewanie piosenki, ale także skecz, scenka rodzajowa, mini kabaret.

- **Wielką pomocą służy nam pan Zbyszek Herman, bez którego najprawdopodobniej wcale by nas nie było. Nie mamy wykształcenia**

muzycznego, więc każdy czas, jaki nam poświęca jest niezwykle cenny. Bardzo mu za to dziękujemy. To człowiek o wielkim i dobrym sercu, który służy nam radą i daje siłę. Mimo, że jest ciężko dajemy radę. Panie są wytrwałe i za to im chwała – mówi Danuta Kmieciak.

Platynowa płyta?

„KWIAT LOTOSU” ZASŁUŻYŁ

Zespół śpiewaczy „Kwiat Lotosu” z platynową płytą XI Karnawałowego Zespołu Wokalnego, który odbył się w ośrodku kultury w Łambinowicach. Zespół tworzą: Danuta Kmieciak, Małgorzata Zura, Jolanta Przyklenk, Maria Byczkowska, Maria Didyk, Barbara Cybulska, Agata Sulikowska, Krystyna Kopij, Helena Szeremeta, Agnieszka Przydarz, Józefa Zastawna, Zofia Byczkowska.

Nie damy Agnieszki skąd nasz ród
Nie damy Marcinowi
To mówi całe KGW
Niech on się zastanowi
Trzeba by wódki skrzynkę dać
A jak nie to już wiać
A jak nie to już wiać

Niech też Agnieszka dobrze wie
Że dziś to jest jej dzień
Życzymy zdrowia dziś Wam tu
I wszelkiej pomyślności
Dożycia wspólnie latek 100
Tak Wam dopomóż Bóg
Tak Wam dopomóż Bóg

Będziemy cnoty pilnie strzec
Do ślubu no i cześć
Niech młody dobrze o tym wie
Że z nami nie da się
Będziemy tutaj tyle stać
Aż zaczną wódkę lać
Aż zaczną wódkę lać

Tekst piosenki przygotowanej dla nowożeńców: Agnieszki i Marcina

Współpraca międzynarodowa ŚWIAT FRIEDLANDÓW

Gmina Korfantów jest aktywnym podmiotem współpracy międzynarodowej. Od 1996 roku kiedy została podpisana deklaracja współpracy, Korfantów współpracuje z 7 miastami, które noszą bądź wcześniej nosiły nazwę Friedland, co w wolnym tłumaczeniu z języka niemieckiego znaczy przyjazny kraj. Są to następujące miasta: Friedland Mecklemburg, Friedland Dolne Łużyce, Friedland Dolna Saksonia w Niemczech, Frydlant nad Ostravicą, Frydlant w Czechach, Prawdińsk w Rosji oraz Mieroszów, Mirosławiec i Debrzno w Polsce.

Inicjatorem współpracy był Burmistrz Friedlandu w Mecklemburgii – Pan Wilfried Block, który zaproponował utrzymywanie kontaktów w wielu dziedzinach życia społeczności lokalnych takich jak: wzajemne poznawanie historii, kultury i obyczajów naszych regionów; tworzenie warunków do wzajemnego poznawania się mieszkańców naszych miast i gmin poprzez organizowanie różnych form wspólnego wypoczynku, turystyki oraz sportu, szczególnie z udziałem dzieci i młodzieży; wzajemną prezentację dorobku kulturalnego, wymianę zespołów kulturalnych i sportowych oraz inspirowanie szkół, organizacji i stowarzyszeń do nawiązywania kontaktów partnerskich w ramach naszego porozumienia; tworzenie warunków sprzyjających nawiązywaniu współpracy gospodarczej naszych regionów, między innymi poprzez prezentacje i promocję firm; wzajemną wymianę doświadczeń w zakresie rozwoju różnych form samorządności lokalnej.

Tradycją stały się organizowane każdego roku, w kolejnych miastach, Spotkania Przedstawicieli Miast Friedlandzkich, Friedlandzkie Obozy Młodzieżowe oraz organizowane raz na dwa lata Turnieje Piłkarskie Friedland-CUP. Również co dwa lata przedstawiciele podmiotów gospodarczych z miast Friedlandzkich prezentują swoje osiągnięcia na targach FRIEDA we Friedlandzie w Dolnej Saksonii. Partnerzy uczestniczą w licznych wydarzeniach kulturalnych a w ostatnim czasie zauważalnie zacieśniła się

współpraca jednostek ochotniczych straży pożarnych i kół gospodyń wiejskich.

Od 2012 roku prowadzone są rozmowy z przedstawicielami miasta Boulleret położonego we Francji o nawiązaniu pomiędzy naszymi miastami.

W dniach 20-23 czerwca 2011 roku odbyła się letnia sesja Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w Strassburgu, podczas której Burmistrz Korfantowa Zdzisław Martyna otrzymał z rąk Dimitrios Papadimoulis Przewodniczącego Komitetu ds. Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Spraw Lokalnych i Regionalnych „Dyplom Europejski”. Ta prestiżowa nagroda przyznawana jest przez Parlament Europejski za całokształt współpracy międzynarodowej i jest pierwszym krokiem naszej gminy w staraniach się o kolejne wyróżnienia europejskie.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

SALA JAK NOWA

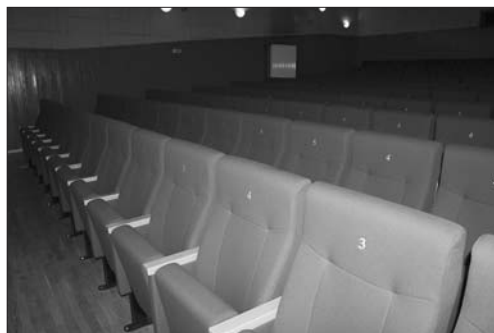
Wygodne nowe fotele, wentylacja, podwieszany sufit, wyremontowany parkiet – przez tyle zmian przeszła sala widowiskowa MGOKSiR. Kolejny etap, związany z wykończeniem wnętrza także zaplanowano. Na oba przedsięwzięcia Ośrodek pozyskał dotację ze środków unijnych.

Zakończyły się prace związane z realizacją I etapu projektu związanego z remontem sali widowiskowej w korfantowskim domu kultury.

Zadanie było współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz

Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach działania 413 „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” dla przedsięwzięć odpowiadających działaniu „Odnowa i Rozwój Wsi”.

W ramach projektu w holu, przed salą wyremontowano posadzkę parkietową (44 m²), podłogę uzupełniono też na widowni i na scenie (w sumie 12 m²). Całość parkietu – 182 m² – została wycyklinowana i polakerowana. Modernizacji poddano również stolarkę drzwiową montując nowoczesne, aluminiowe i estetyczne drzwi - 5 szt. Wykonano wentylację nawiewno-wywiewną z funkcją chłodzenia oraz możliwością w późniejszym okresie „dostawienia” agregatu do pełnej klimatyzacji.

Zamontowano podwieszany sufit z płytek dźwiękochłonnych Ecofon. Największym jednak zadaniem była wymiana starych z roku 1996 siedzisk – w części tapicerowanych, w części drewnianych – na nowoczesne, wygodne i estetyczne fotele.

Zmiana wizerunku sali widowiskowej współgra z coraz bogatszą listą wydarzeń artystycznych, sportowych i społecznych inicjowanych przez pracowników Ośrodka. Od tego roku uczestnicy imprez mogą podziwiać zakończenie pierwszej części modernizacji sali, kolejna – związana z m.in. malowaniem sali, zaplecza i sceny, wymianą oświetlenia i wymianą kurtyny – będzie realizowana również ze środków unijnych.

Zakończył się nabór wniosków w LGD NAJWIĘCEJ NA MAŁE

Prezes LGD „Wspólne Źródła”, a zarazem kierownik Biura LGD, Kazimierz Didyk komentuje wyniki ostatniego naboru:

- **W ostatnim naborze wpłynęło 27 wniosków, z czego trzy na działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, cztery na „Odnowę i rozwój wsi”, a aż 21 na małe projekty. To duża różnica w odniesieniu do pierwszych naborów, podczas których nie było takiego zainteresowania tym typem projektów. Alokacja środków nie wystarczyła, aby dofinansować wszystkie projekty, mamy jednak zamiar ogłosić ostatni już nabór w tym okresie programowania, w maju tego roku. Myślę, że te wnioski, które mieściły się w limicie, ale zdobyły za mało punktów, by wejść na listę rankingową znów zostaną złożone. Ujmując wnioski w podziale na gminy, najwięcej, bo 12 na małe projekty wpłynęło z terenu gminy Biała, osiem – z gminy Korfantów, a jeden z gminy Prudnik. Muszę przyznać, że praca Biura LGD oraz doradztwo, jakie świadczymy wnioskodawcom nie idzie na marne. Dzięki naszej pomocy składane wnioski są coraz lepsze.**

WYNIKI NABORÓW NA STRONIE 3

